

La família

À

La família és una institució sòlida i poc discutida. La majoria de comunitats basen l'organització social interna en la seva versió nuclear (parella i fills) i moltes religions la respecten d'una manera tan aferrissada que arriben a prohibir-ne el trencament. Ens hauríem de traslladar fins a indrets més o menys recòndits del planeta per descobrir-hi altres models que, en alguns casos, tampoc no se n'allunyen completament. És el que passa amb alguns matriarcats, com el de l'illa d'Orango Grande, a Guinea, on les dones gestionen l'economia, dicten les lleis i poden tenir amants, però igualment acostumen a viure en parella; o el matriarcats de la comunitat dels mosuo, al sud de la Xina, formada per alguns poblats de les províncies de Yunnan i Sichuan, on les dones viuen en clans, es queden amb els fills i no existeix la figura del marit, i on, de fet, el referent masculí de la canalla són els oncles, que s'ocupen de l'educació de les nebodes i els nebots.

A casa nostra, els nuclis familiars han patit variacions al llarg dels darrers anys: fins fa poc, era habitual que en una mateixa casa visquessin fins a tres generacions d'una família. Avui, això es dona en poquíssims casos (i quan es dona és sobretot perquè la crisi ha condemnat alguns matrimonis a sobreviure gràcies a les pensions i el sostre dels padrins), i han aparegut, a més, famílies monoparentals o regides per matrimonis del mateix sexe, amb fills o sense. Malgrat els canvis estructurals que n'ha fet evolucionar el perfil, però, la institució com a tal continua sense qüestionar-se. És més: qüestionar-la és encara un tabú.

Si no, que li ho preguntin a la diputada Anna Gabriel, que, no fa massa, en un programa de Catalunya Ràdio, després de confessar que mai no s'havia sentit cridada a tenir fills, es va posar en un jardí quan va declarar-se partidària de trencar el model convencional (que considera conservador, individualista, pobre i poc enriquidor) i va dir que la satisfaria més viure en una comunitat on els fills fossin compartits i educats per la "tribu". Abans que l'entrevista s'emetés, com que en van transcendir alguns fragments, els diaris ja n'anaven plens, d'aquestes declaracions. La xarxa la va crucificar i ridiculitzar quan, en realitat, Gabriel tampoc no descobria la sopa d'all. Per una banda, com ella mateixa va afirmar, aquest model no nuclear funciona "en moltes cultures del món" (no sé si pensava en els mosuo, del sud de la Xina, o en els azande, del Congo). La filosofia i la sociologia hi han reflexionat, sovint veient-ne les virtuts. D'altra banda, als anys 60 i 70 algunes comunes hippies, enmig de l'occident capitalista, van intentar funcionar d'aquesta manera: tenir i criar fills en grup. Caldria veure, però, què se n'ha fet, d'aquell model, i dels que hi van créixer.